

27-10-1992

Werkgroep voor Vogel- en Natuurbescherming Midden-Brabant

PEREGRIJN

PEREGRIJN

Periodiek van de Werkgroep voor Vogel-
en Natuurbescherming Midden-Brabant.

Redactie: Herman Petermeijer
Ad van Poppel

Redactieadres: Anna Paulownahof 144
5038 VW Tilburg
013-425388

Dagelijks bestuur van de vereniging.

Voorzitter: Nico Hilgers 04241- 4258
Secretaris: Loek Hilgers 04242-84978
Penningmeester: Frank van den Oetelaar 04242-88486

Contributie.

Gewone leden f 40,- per jaar
Huisgenoot leden f 20,- per jaar
Leden tot 25 jaar f 20,- per jaar

Leden ontvangen Peregrijn gratis

UITNODIGING

voor de vergadering van de Werkgroep voor Vogel- en
Natuurbescherming Midden-Brabant op Dinsdag 27 oktober 1992.

Plaats: De Schaapjes, Oisterwijkse dreef 6, Haaren.

Aanvang: 20.00 uur.

A G E N D A

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling verslag vergadering van 29 september 1992.
3. Postbespreking.
4. Organisatie winter-tellingen.
5. Suggesties publieksavond.
6. Rondje waarnemingen.
7. Rondvraag en sluiting.

Na afloop van de vergadering volgt een korte uiteenzetting over
plannen m.b.t. de groene ruimte in de provincie Noord-Brabant door
Krijn Provoost.

VAN HET BESTUUR

Geïnspireerd door het succes van de discussieavond over de jacht in Zundert overweegt het bestuur de organisatie van een openbare lezing met een 'natuurvriendelijke' inhoud. Een bekende spreker of wellicht een forum met pro's en contra's zouden e.e.a. body moeten geven. De gedachten zijn nog vaag: we vragen de leden om suggesties.

Vijf leden van de vereniging t.w. Sheila, Ad, Nico, Frank en Herman gaan 4 november starten met het up-daten van het bestand geprepareerde vogels van het Erabants Natuur Museum in Tilburg. We hebben nog geen idee wat ons boven het hoofd hangt, maar we hebben de kollektie gezien en stellen ons voor dat we nuttig werk kunnen doen.

Van Natuurmonumenten hebben we het verzoek ontvangen om zo omstreeks januari '93 weer een ganzentocht te organiseren voor leden van die vereniging. In februari van dit jaar hebben Loek, Nico en Herman een drietal bussen vol enthousiaste mensen gegidst langs de ganzengebieden van Brabant en de grensgebieden met Zeeland. De reacties toen waren erg positief.

Er zijn binnen het bestuur toch weer suggesties geopperd voor clubexcursies. Er is al een 'Russische kauwen' excursie gepland en we denken aan een vaartocht door de Biesbosch. Eerder hebben we afgesproken dat we pas dan excursies organiseren als leden daar behoefte aan hebben en daar blijk van geven. We zijn weliswaar geen excursieclub maar voor een aantal van ons geldt dat we elkaar (erg) weinig zien.

BUIZERD Buteo buteo

Eng. - Buzzard
Du. - Mäusebussard
Fr. - Buse variable

COLLAGE

RUBRIEK VAN DE KRANTENKNIPSELS

Eind augustus verscheen in de rubriek "Vandaag of morgen" van het NRC een artikel van Koos van Zomeren. Hij beschrijft de ontmoeting met een stel zwaluwen onder Vinkeveen. "Ze scheren maar heen en weer en voegen aan hun bagage een paar insecten toe die misschien liever nog wat in het noorden waren gebleven." Hij beschrijft verder hoe het verspreid gekwetter van de vogels zich op een bepaald moment verdicht tot een bijna melodieuze samenspraak. Dat moment wordt bepaald door de verschijning van twee boomvalken die "vliegen of ze zich opvreten van woede." Uit de rest van het verhaal blijkt dat heel goede vogelaars aan zwaluwen kunnen horen of er een sperwer of een boomvalk aankomt. Koos van Zomeren vindt zich zo goed niet, maar het was hem opgevallen dat de zwaluwen een mooier geluid begonnen te maken, dat ze overschakelde op zingen.

In Platvorm, het externe magazine van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en visserij, van september 92 een artikel onder de titel "Knobbelzwanen een lust geen last."

"De knobbelzwaan, het roomblanke statige sierraad van parkvijvers en boerenslootjes, neemt toe, zo niet in aantal dan toch in ieder geval in last. De tegemoetkomingen in de schade die door het ministerie van LNV aan gedupeerde boeren wordt uitgekeerd, zijn gestegen van een totaal bedrag van f 27.000,- in 1980 tot f 133.610,- in 1991."

Gaan knobbelzwanen de ganzen achterna? Het artikel vervolgt: "De vergelijking tussen de problematiek rond de knobbelzwaan en die van de ganzen is zo gek nog niet. In beide gevallen gaat het om vogels die de boer behoorlijk voor de voeten kunnen lopen maar die tegelijkertijd op de warme belangstelling van natuurbeschermers en op de sympathie van het grote publiek kunnen rekenen.

Conflictstof te over, in de toch al zo gevoelige relatie landbouw-natuur. Er zijn ook verschillen. Nemen de ganzen de laatste jaren flink in aantal toe, het knobbelzwanenbestand is stabiel. En terwijl ganzen een geliefde jachtbuit vormen voelen jagers zich naar eigen zeggen een beetje 'ongemakkelijk' over het afschieten van knobbelzwanen."

De knobbelzwanen worden in Nederland intensief bestreden: "Op een populatie van 13.000 vogels worden er jaarlijks 3250 afgeschoten. Deskundigen spreken in zo'n geval van zeer zware jachtdruk. Al die gedode knobbelzwanen hebben hun leven roemloos verloren in de schemering tussen dag en nacht en eindigen in een jute zak, ver weg van het oog van de wereld."

Er is onlangs de stichting Knobbelzwanen platform opgericht.

Doel: Een beleid dat enerzijds de schade voor circa drie procent van de boeren tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen en dat anderzijds voldoet aan de eisen van zorgvuldigheid die de maatschappij stelt t.a.v. beschermde vogels.

De ontwikkeling van verjaag methoden staat hierbij voorop. In het voorjaar van 1992 zijn hiermee succesvolle experimenten uitgevoerd in de omgeving van Petten (NH). Vrijwilligers hebben er knobbelzwanen met behulp van vlaggen stelselmatig verjaagd van gevoelige percelen. Misschien wordt met deze minder geweldadige methode de knobbelzwaan ook voor boeren weer wat hij voor zovele anderen is: een lust geen last.

Onder de kop 'Pech voor de Meinweg' schrijft Marion de Boo in het NRC van 27 augustus een rapportage over de gevaren die het Nationale Park in oprichting bedreigen. We zijn er geweest op excursie en hebben gezien dat er alle reden is de Meinweg ooit de status Nationaal Park te geven. Intussen blijkt de kwaliteit van de Meinweg hollend achteruit te gaan. De vennen verzuren, de heide vergrast en de Boschbeek die er ontspringt is deze zomer voor het tweede achtereenvolgende jaar drooggevalen. Gevreesd mag worden dat allerlei unieke waterbewonertjes nu zijn uitgestorven.

Dr. C.F. van Beusekom, medewerker van het ministerie LNV, spreekt onomwonden van een verloederend landschap. "Het grote probleem is de daling van grondwaterstand."

"Tussen 1956 en 1982 is de grondwaterstand met maar liefst 9 meter gedaald. Grote ontbrekkers zijn het naburige industriegebied Herkenbosch het duitse Kevekoven en vooral de grote duitse bruinkoolgroeve Garzweiler.

Om het boorgat in de groeve droog te houden wordt jaarlijks 110 miljoen kubieke meter water opgepomd. Die hoeveelheid is vergelijkbaar met de totale nederlandse waterproduktie. Het opgepompte water wordt in de Rijn gespuid. Verdroging van de wijde omgeving is het gevolg.

Dit jaar zijn 12 reeën door auto's dood gereden, fietsers rijden op de paden veel zonnende adders dood, terwijl steeds meer mountainbikes de heide onveilig maken.

Intussen circuleren er ook plannen om de ingedutte spoorlijn door het natuurterrein nieuw leven in te blazen als doorvoerlijn van Rotterdam naar het Ruhrgebied.

Ook kan men zich afvragen of de veel besproken drijffjachten op wilde zwijnen stroken met de filosofie van een Nationaal Park.

Kortom een triest verhaal dat in scherpe tegenstelling staat tot de tekst in de folders die we ontvingen toen we daar waren.

EEN BRIEF AAN GABOR

De KNJV, de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging, bracht in januari 1992 het rapport 'Als de vos de passie preekt' uit.

Hierin gingen de jagers met name in op drie deelonderwerpen n.l.: de vos en de volksgezondheid, de schade aan sierpluimvee en de invloed van de vos op de wilde fauna. Naar de mening van Natuurmonumenten, Vogelbescherming en de Vereniging voor Zoogdierkunde/bescherming, neemt de KNJV op al deze punten standpunten in die te weinig genuanceerd en te weinig onderbouwd zijn.

De brief van de drie Natuurbeschermingsorganisaties sluit met het volgende: Het voorafgaande bracht ons tot de conclusie dat de KNJV-nota eenzijdig en pretentius is, selectief citeert uit de resultaten van wetenschappelijk onderzoek, uit gaat van een verkeerde interpretatie van de WHO-norm t.a.v. rabiesbestrijding en daarmee tot onjuiste conclusies en aanbevelingen komt. (Natuurbehoud, mei 1992).

Arme jagers! Alweer drie 'burgelijke' organisaties die vraagtekens zetten bij uitspraken van hun 'Koninklijke' vereniging.

Herman P.

Zwerfjongeren

Van eksters kan iedereen genieten, want ze komen overal in Nederland voor. Het zijn ook van top tot teen Nederlandse vogels: ze trekken niet weg naar verre landen. Toch vinden veel mensen ze niet zo sympathiek. Ze maken hun te veel lawaai en eten in het openbaar nesten leeg.

Misschien zouden zulke mensen wat minder katten als ze eens naar de zwerfjongeren onder de eksters keken. De groepen eksters die je nu ziet zijn vogels van een of twee jaar. Alléén maken ze geen karts om te overleven, maar in een groep lukt het ze om de winter door te komen en met wat geluk een eigen plekje te veroveren.

Verslag thema-avond "Verantwoord faunabeleid in Nederland".

Naar aanleiding van een uitnodiging van de Vogelwerkgroep Zundert, vertrokken Ad en Sheila van Poppel, Frits van der Meer, Frans van den Oetelaar, Jo Swaans en ondergetekende op dinsdagavond 6 oktober omstreeks 18.30u richting Zundert. Gepland stond een thema-avond met aansluitend een forumdiskussie omtrent het faunabeleid in Nederland.

Omstreeks 20.10u was het zaaltje gevuld met jagers, natuurbeschermers, jachtopzichters, tuinders en verdere belangstellenden, en werd de avond geopend met een lezing door Mr A.J. Cnoop Koopmans, voorzitter van de landelijke commissie Verantwoord Faunabeleid.

Via een zestal geformuleerde beginselen zette hij in een klein uurtje zijn visie op het huidige, maar vooral ook het toekomstig, nog uit te stippelen faunabeleid uiteen:

1. Het gelijkheidsbeginsel: Alle in het wild levende dieren horen dezelfde bescherming te krijgen, en onder dezelfde wet te vallen. Daaronder valt ook het zogenaamde "wild".
2. Het beschermingsbeginsel: Alle dieren horen in beginsel volledige bescherming te genieten.
3. Het gemeenschapsbeginsel: Alle dieren behoren tot het gemeenschapsbezit, en zijn daarom van iedereen. Het is daarom niet mogelijk dat een kleine groep personen (bijv. jagers) daarop eksklusieve rechten kan doen gelden.
4. Het non-interventie-beginsel: De mens moet de omvang van de populaties niet proberen te regelen, dus niet bijvoeren, uitzetten, vangen of schieten.
5. Het schadebeginsel: Alleen bij schade aan essentiële maatschappelijke belangen mag worden ingegrepen (bijv land- en tuinbouw).
6. Het minimumbeginsel: Ingrijpen mag alleen met middelen die effect hebben en zo min mogelijk geweld meebrengen: afrasteren liever dan afschieten, en verjagen liever dan jagen.

Dit alles zou volgens Cnoop Koopmans een plek moeten krijgen in de nieuwe wetgeving. De plezier- en oogstjacht moet worden afgeschaft, en in incidentele gevallen worden vervangen door schadejacht.

Het verhaal werd door menig natuurbeschermers met plezier aangehoord, terwijl de meer jachtgezinden zichtbaar moeite hadden met de opvattingen van de spreker.

Vervolgens verschenen de volgende genodigden met hun reactie op de lezing aan het spreekgestoelte:

- Dhr. J.H.M. Schellekens, consultant van de KNJV, begon zijn betoog met de mededeling dat hij niet op de hoogte was van hetgeen Mr Cnoop Koopmans in Zundert zou gaan vertellen. Daarom nam hij de vrijheid zijn praatje te baseren op eerder gedane uitspraken van voornoemd persoon.

Uiteraard had Dhr Schellekens geen goed woord over voor de opgesomde beginselen. Volgens hem is jacht noodzakelijk om de natuur in stand te houden. Jagers jagen met een warm hart voor de natuur. Daarnaast hebben jagers volgens de spreker het recht om van de vleselijke vruchten van de natuur een graantje mee te pikken, ook wel "oogsten" genaamd.

Dit verhaal werd op een aantal plaatsen in de zaal duidelijk met open armen ontvangen.

- Dhr. Gijtenbeek werd vervangen door Dhr. Baan, direktielid van de stichting "Het Brabants Landschap". In zijn uiteenzetting trachtte hij de beweegredenen van de stichting te verwoorden die hen ertoe noodzaakten jacht toe te staan op de eigendommen van "Het Brabants Landschap". Hoofdoorzaak noemde Dhr. Baan de schadeclaims betreffende wildschade die de stichting zou ontvangen in geval zij de jacht van hun terreinen zouden weren.
- Ook de voorzitter van de "Vereniging Boomkwekersbeurs Zundert", Dhr. J. Hereijgers, was de mening toegedaan dat alleen door middel van jacht de schade aan zijn en andermans kwekerijen binnen bepaalde perken kon worden gehouden. Andere manieren om het zogenaamde wild te weren waren onhaalbaar of te kostbaar.

Tijdens de pauze was het mogelijk om schriftelijk vragen in te dienen. Deze werden na de pauze aan de betreffende spreker voorgelegd. Menigmaal ontstond naar aanleiding van de vraag of het antwoord een aardige diskussie. Deze werd overigens in zeer goede banen gelid door Dhr. G. Zimmerman, hoofd buro Natuur, Milieu en Verkeer bij de provincie Noord Brabant. Opsommend mag worden gesteld dat de zeer uiteenlopende meningen naar aanleiding van de lezingen en de gevoerde diskussies niet veel dichter bij elkaar kwamen.

Inmiddels gaan er binnen onze eigen vereniging stemmen op die verder willen gaan bezien of het mogelijk is een dergelijke vond in onze eigen omgeving te organiseren. Gedacht wordt aan eenzelfde opzet, met Mr. Cnoop Koopmans. Daarnaast zal worden bekeken of wellicht de bioloog Midas Dekkers in te schakelen valt. We houden jullie verder op de hoogte van eventuele plannen.

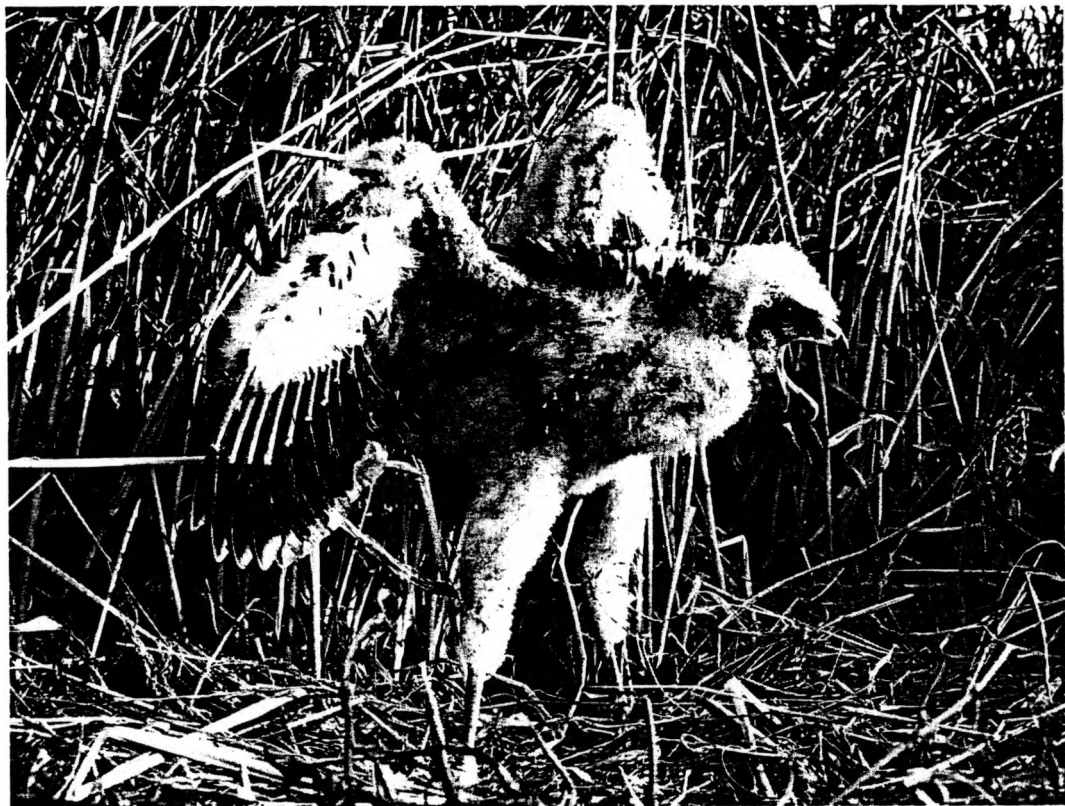
Gegroet,

Frank van den Oetelaar

—//—

De ooievaar heeft het uitsterven geheel
aan zichzelf te wijten. Hij heeft teveel
mensenbabies gebracht.

Alexander Pola †

WIERINGERMEER — Het gaat goed met de kiekendief. In de Wieringermeer broedt dit jaar een recordaantal van dertig paartjes; in heel Nederland zijn het ongeveer duizend. Na het ringen werd deze jonge bruine kiekendief weer met rust gelaten. (Foto Martijn de Jonge)

Waarnemingenarchief.

Het waarnemingen-archief van de Werkgroep draait inmiddels al enige jaren. De reden van het opzetten van een dergelijk archief was eigenlijk dat gegevens die nodig waren ter ondersteuning van onze activiteiten op het gebied van Vogel- en Natuurbescherming snel boven tafel gebracht konden worden. Daarnaast gingen veel gegevens verloren omdat ze door niemand werden genoteerd. Dit is eigenlijk bijzonder jammer, dus vandaar dat er een waarnemingen-archief werd opgezet. Het heeft door de jaren heen diverse up's en down's gekend, en toen ik het het vorig jaar van George kreeg overgedragen, beleefde het waarnemingen-archief ook een down'tje. Ik heb me toen ten doel gesteld om in een jaar tijd tenminste 250 ingevulde waarnemingskaarten te ontvangen. Nu dit jaar bijna voorbij is moet ik helaas met enige teleurstelling vaststellen, dat dit kennelijk toch te hoog gegrepen moet zijn. Dit is teleurstellend als we bedenken dat we ca. 50 leden hebben, en dus ieder lid slechts 5 kaarten had hoeven in te vullen om dit ten doel gestelde aantal te halen. Teleurgesteld als ik ben zal ik echter nog niet bij de pakken neer gaan zitten. In plaats daarvan hoop ik dat de ontbrekende 100 kaarten de komende 2 maanden alsnog zullen komen. Daarnaast zal ik het volgend jaar nogmaals proberen om 250 ingevulde kaarten te ontvangen. Om dit te verwezenlijken zal ik een pakket stimulerende maatregelen nemen die ervoor moeten zorgen dat dit aantal volgend jaar ruimschoots zal worden overtroffen. Gedacht wordt aan de volgende maatregelen.

-Op de eerste plaats zal ik in een volgend artikel uiteen zetten hoe de waarnemingskaarten ingevuld moeten worden. De kaarten ogen namelijk nogal ingewikkeld, maar na enige oefening valt dit reuze mee.

-Voor het invullen van het atlas- en kilometerblok is het nodig het blauwe boekje met daarin de kopiën van stafkaarten te raadplegen. De kwaliteit van het drukwerk daarin is echter dermate slecht, dat het opzoeken en succesvol vinden van de bloknummers enigszins wordt bemoeilijkt. We zouden kunnen bekijken of we hier middels een "herdruk" een oplossing voor kunnen vinden.

-Tot nu toe is er onvoldoende gebruik gemaakt van het archief. Door het regelmatig bewerken van een soort of een groepje soorten, en daarvan een verslagje in Peregrijn op te nemen, hoop ik de komende maanden meer te kunnen laten zien van wat er zoal in het archief zit. Overigens is het recht om een artikel te schrijven natuurlijk niet exclusief aan de archivaris voorbehouden; als iemand zich geroepen voelt om ook eens een soort uit het archief te lichten om daarover een artikeltje voor Peregrijn te schrijven, dan is iedereen vrij en welkom om dit te doen.

Omdat het de bedoeling is om tijdens de oktobervergadering tot een gebiedskeuze en indeling van tellers te komen wordt eenieder verzocht om op de vergadering aanwezig te zijn. Leden die verhinderd zijn, maar die toch een gebied willen tellen in het kader van een of meer van deze tellingen, worden verzocht contact op te nemen met ondergetekende of een van de andere bestuursleden. We kunnen dan rekening houden met persoonlijke voorkeuren voor bepaalde gebieden.

Ad van Poppel.

WAARNEMINGEN

Deze maand werden helaas slechts 7 waarnemingskaarten ingeleverd. Omdat dit wel erg weinig is, is er elders in deze aflevering van Peregrijn een oproep opgenomen die gericht is aan alle leden. Jullie worden hierin vriendelijk verzocht om meer waarnemingskaarten in te sturen.

De volgende waarnemingskaarten werden voor opname in het waarnemingenarchief ontvangen:

Boomklever, 07-10-1992 1 ex. roepend Annanina's Rust (Cis, Sheila en Ad). Canadese gans, 08-10-1992 14 exx. pleisterend Blauw Meer Loon op Zand (Ad); 13-10-1992 50 exx. overvliegend Tilburg, Griegstraat (Sheila en Ad). Frater, 07-10-1992 ca. 20 exx. De Brand (Nico). Grauwe vliegenvanger, 06-08-1992 1 ex. gedurende 10 minuten vanaf dakgoot op 5 hoog jagend Tilburg-centrum (Herman). Nachtzwaluw, 10-08-1992 1 ex. over Wilhelminakanaal ter hoogte van Oisterwijkse Baan in Tilburg (Victor). Deze nachtzwaluw cirkelde op ca. 5 meter boven Victors hoofd en verdween in de tuinen aan de Oisterwijkse Baan. Smelleken, 10-10-1992 1 ex. jagend tussen spreeuwen langs Schoorstraat Udenhout (Nico en Frits).

Waarnemingskaarten werden ontvangen van Nico, Victor, Herman en ondergetekende.

Ad van Poppel.

ORGANISATIE WINTERTELLINGEN.

Op de laatste vergadering zijn een aantal suggesties ter tafel gekomen voor tellingen in het komende winterseizoen. Deze suggesties worden hieronder verder uitgewerkt. De volgende suggesties werden op de vergadering genoemd.

Bekentelling.

Als gevolg van het enthousiasme waarmee de meeste tellers in het verleden hebben deelgenomen aan bekendtellingen hebben we gemeend dit jaar weer eens een bekendtelling te organiseren. Het voorstel is om dit keer geen simultaantelling te organiseren, maar een telling in de periode tussen Kerstmis en Nieuwjaar (25-31 december). Nadeel is dat vergelijking tussen beken onderling moeilijker is, vooral als de weersomstandigheden in deze periode sterk wijzigen. Voordeel is dat we meer beken kunnen tellen, omdat de beschikbare hoeveelheid tijd aanzienlijk groter is, en echte fanatieke tellers zelfs meerdere dagen kunnen tellen, en dus meerdere beken voor hun rekening kunnen nemen.

Watervogeltelling.

Dit betreft een jaarlijks terugkerende internationale telling. Hoewel nog geen bijzonderheden zijn vernomen is de verwachting dat het voorkeursweekend van deze telling in de winter 1992/1993 zal liggen op 16-17 januari.

Ganzentelling.

Ook dit is voor eens een jaarlijks terugkerende telling. Het voorstel is om dit jaar 3 tellingen uit te voeren, en wel in de weekends 19/20 december, 16/17 januari en 13/14 februari. Of er op zaterdagochtend of op zondagochtend geteld gaat worden zal op de oktobervergadering besloten moeten worden.

Patrijzentelling.

Vorig jaar is de afspraak gemaakt dat we bij voldoende sneeuwbedekking een patrijzentelling in een aantal Midden-Brabantse gebieden zouden uitvoeren. Als gevolg van het ontbreken van sneeuw is deze telling vorig jaar nooit uitgevoerd. Daarom zullen we het dit jaar nogmaals proberen.

Russische Kauwen ekskursie.

In de winter komen in ons land -naast een deel van onze eigen kauwen- ook veel buitenlandse kauwen voor. Een deel van deze wintergasten komt uit Noord- en Oost-Europa (niet alleen Rusland !) en behoort tot een andere ondersoort, die in het veld redelijk goed te herkennen is. Het voorstel is om op zondag 29 november een ekskursie te organiseren die in het teken zal staan van herkenning van de Russische Kauw. Deze ekskursie zou plaats kunnen vinden in het gebied ten noorden van Tilburg; vertrektijd en verzamelplaats 08.30 uur vanaf het PNEM trafo-/verdeelstation aan de Tilburgse Kalverstraat (nabij Stokhasseltlaan).

Russische Kauw.

Op de laatste leden-vergadering van de Werkgroep is even gesproken over suggesties voor mogelijke tellingen voor het voor de deur staande winterseizoen. Een van de suggesties die hierbij naar voren kwam was van Loek afkomstig en betreft een telling van het aantal aanwezige Russische Kauwen in (een deel van) ons werkgebied. Toen Loek dit voorstelde bleek dat een aantal leden zich niet realiseerde dat van de "gewone" Kauw (*Corvus monedula*) ook een aantal ondersoorten onderscheiden kunnen worden. Het is mogelijk deze ondersoorten in het veld met een gewone verrekijker te onderscheiden, hoewel een telescoop natuurlijk wat dit betreft de zaak wat makkelijker zal maken. Voor het geval dat we de komende winter inderdaad een dergelijke telling organiseren is het misschien toch wel zinvol om hier een poging te wagen uiteen te zetten hoe men de Russische Kauw kan herkennen.

Omdat we allemaal weten hoe onze gewone Kauw (*Corvus monedula* *spermologus*) er uit ziet gaan we uit van de gewone Kauw, dat wil zeggen een kraai-achtige vogel ter grootte van een holenduif, met een zwart verenkleed, maar met grijsachtige nek en oorstreek. De Russische Kauw (*Corvus monedula* *soemmeringii*) daarentegen heeft een eveneens zwart verenkleed maar met een witte of geelwitte halvemaanvormige halsvlek. In praktijk betekent dit dat de Russische Kauw vooral in een groep Kauwen opvalt vanwege zijn veel lichtere vlek in de hals. Enige voorzichtigheid is hierbij niettemin wel geboden omdat bij een bepaalde belichting ook de gewone Kauw wel eens een vrij lichte hals lijkt te hebben. In een groepje kauwen kunnen we dit vrij goed bekijken. Verder lijkt het erop dat de Russische Kauw van Oost- naar West-Brabant steeds schaarser wordt. In Midden-Brabant gaat het waarschijnlijk om vele tientallen tot enkele honderden exemplaren. Afgezien van deze Russische Kauw kunnen we ook nog te maken krijgen met de Scandinavische vorm (*Corvus monedula monedula*) die een geheel lichtere hals en onderdelen heeft, alsmede een onduidelijke witte vlek op de zijhals. Deze ondersoort komt bij ons echter minder voor dan de Russische Kauw. Waarschijnlijk omdat tussen al deze geografische vormen ook bastaardering optreedt is het echter niet altijd eenvoudig om een bepaalde vorm met zekerheid in een bepaalde groep in te delen. Ook hier geldt echter: oefening baart kunst.

Ad van Poppel.

Ortolaan

Door Jace van de Ven

Je leest soms over 'echte kerels die geen soesjes eten', dat ze hun vrouw zo koeien neerden, dat die de kuierlatten nam. Terecht, concludeer je als onafhankelijk buitenstaander, maar dat vindt zo'n anti-soesjes-eter meestal niet. Omdat hij denkt gezichtsverlies te lopen als zijn eega hem verlaat, moet die terugkomen. Daarom schreeuwt hij alsof hij het tegen zijn pittbull heeft: „Terug! Hierrrrr!!! En blijf!”

Maar de vrouw is niet helemaal gek, ze vlucht naar een blijf-van-mijn-lif-huis. Als 'anti-soesje' ziet dat zijn strategie niet werkt, begint hij te slijmen: „Schatje als je terug wil komen, zal ik je minder hard slaan en niet zo dikwijls ook en ik zal minder zuipen en rondhoereren en je minstens eens per week naar de bingo brengen en je met de Ford Capri op komen halen.” En op paringstoon: „Kom je, schatje, toedelo!”

Aan dergelijke trieste zaken moest ik denken toen ik las dat het zangvogeltje, de ortolaan, van ons terug naar Brabant moet komen. „Terug! Hier!!! En blijf,” staan we hem te dreigen op een stukje grond van een paar hectare tussen Alphen en Baarle-Nassau. Het vogeltje is wel wijzer en daarom zijn we overgegaan tot slijmen. We hebben wat kleine akkertjes en houtwallen van loofbomen aangelegd. Die zijn weliswaar gekrepeerd omdat de boeren teveel water aan de grond onttrekken, maar we hebben de gaten met vliegennet opgevuld. „Kom je, schatje, toedelo,” fluiten we nu zijn paringsliedje na.

Zo'n dertig jaar geleden alweer vluchtte de ortolaan naar een blijf-van-mijn-lif-huis. Wij 'anti-soesjes-figures' hadden het eerst niet eens in de gaten, we waren bezig met verkavelen, asfalteren en kanaliseren. Tot op de vierkante millimeter verfraaiden we ons landschap. In gigantische stallen, waar je niet in mag wegen infectiegevaar, vegeteren

PUTJESSCHEPPER

sindsdien onze varkens en op grote lappen kunstgemeste grond weekert onze maïs. De gifgroene weiden waarin alleen het plantje snelgroeiend gras mag groeien, zijn er om onze nieuwe bodemschatten, enorme hoeveelheden zeik en stront, op uit te spreiden. Omdat we de godgegeven regen onmiddellijk wegsluizen, pompen we water uit de diepste aardlagen, sjezen met vierwiel-aangedreven puberjeeps door de laatste stukjes onverhard Brabant en zeggen tegen elkaar: „Wat zou het toch mooi zijn als de bever hier nog leefde, of de otter, of de zalm, of de ortolaan.”

Dat we een bever of een otter niet van een bizamrat kunnen onderscheiden en een ortolaan niet van een mus, vinden we minder belangrijk.

We weten ook niet hoe onze ingewikkelde computer of video precies werkt, maar wel dat alles 'erop zit'. En een 'anti-soesjes-figuur' wil nou eenmaal alles erop en eraan of het nou gaat om een vrouw, een auto, een computer of een landschap. Een landschap met een ortolaan is als een CD waar DDD op staat, is als een sportbroek met drie streepjes, is als een auto met een telefoon, is als een pracht van een vrouw die toch nooit tegen spreekt. Dus: „Terug! Hier!!! En blijf! En mooi zitten fluiten op je twee hectare als wij langs komen scheuren.”

Laat nu dat familielid uit verre streken maar op bezoek komen. „Hebben jullie nog steeds een landschap zonder ortolaan,” zullen we kwansuis aan hem vragen, „wil je misschien een soesje?”

Als ie de bal maar niet terugkaatst en zegt: „Tjee, hebben jullie in Brabant een landschap met een ortolaan? Ik wist niet eens dat jullie nog een landschap hadden?” □

HET NIEUWSBLAD

werkgroep voor vogel- en natuurbescherming midden-brabant

Gerard v.d. Kaas
v. Rijksevoersellaan
17
5062 DH Oisterwijk